

СТЕПАН РУДАНСЬКИЙ ЄДНАЄ УКРАЇНУ

Вам моя пам'ять довіку...

Мабуть, немає в Україні поета, окрім Тараса Шевченка, якого б народ так любив, шанував і цитував як Степана Руданського. Він був і залишається для нас талановитим лікарем, апостолом українства, символом нації. Геніальна особистість, пророк, який передбачив у своїх поезіях нелегкий шлях для України та віщував їй щасливе й вільне життя. Його творча спадщина не втрачає з часом актуальності, а набуває нового прочитання, усвідомлення. Героїчні й трагедійні події останнього часу змушують по-новому осмислити творчість великого українця. Стежина пам'яті до Руданського не заростає бур'янами забуття, а шириться й квітне новими барвами.

Ще в 1981 році в Калинівському районі на Вінниччині було започатковано обласне свято сатири й гумору імені Степана Руданського, у 2009 році свято набуло статусу Всеукраїнського і проводиться щорічно. Цього року 14-15 січня на батьківщині поета й лікаря відзначили 183-тню річницю від дня його народження. Традиційно свято розпочалося на батьківщині Степана Руданського в його рідному селі Хомутиніці на Вінниччині. Гості відвідали музей лікаря й поета, поклали квіти до його пам'ятника та на могили його батьків. На сцені сільського Будинку культури, окрім місцевого народного театру «Вінок Руданського», виступили члени Вінницького куреня гумористів імені Степана Руданського, гості з Львівщини та Запоріжжя. Наступного дня гостей зустрічав райцентр Калинівка. Святкування відбулося на площі, що минулого року була названа іменем Степана Руданського. До пам'ятника поету й лікарю лягли квіти. На свято завітали українські письменники: Олег Черногуз, Володимир Горлей, Віктор Цимбал, Віктор Крупка, Людмила Лихогляд та інші. Прибула делегація Житомирського обласного об'єднання товариства «Просвіта» на чолі з Святославом Васильчуком. До складу делегації увійшли також правнучатий племінник Степана Руданського, військовий лікар Олексій Боржковський, кандидат історичних наук, доцент Житомирського національного агроєкологічного університету Геннадій Махорін. Цікавою була мистецька програма. На святі виступили художні колективи та виконавці з Калинівщини та з різних куточків України; проводилися спортивні ігри, змагання, конкурси для дорослих шанувальників творчості С. Руданського та дітей.

У січні 2017 року Житомирською обласною телерадіокомпанією з допомогою вінницьких колег було створено відеофільм «Пам'ятаємо, не здаємось...», присвячений Степанові Руданському, що увійшов до циклу передач «Червона калина». Цьогоріч лауреатом Всеукраїнської літературно-мистецької премії імені Степана Руданського стала голова Хомутинецької сільської ради Оксана Петрівна Мудрик, яка багато зробила для популяризації творчості поета, для організації щорічних святкувань, ремонту сільського музею поета й лікаря, Будинку культури, упорядкування села. Дипломантами премії стали письменники-гумористи Григорій Єлішевич з Сумщини та Микола Савчук з Прикарпаття.

У 2016 році у Вінницькому видавництві «Нілан-ЛТД» побачила світ збірка віршованих творів «Московська ікра: сатиричний блокпост письменників Вінниччини». (Назва походить від однойменної співомовки С. Руданського «Московська ікра», написаної ще в 1858 році). Нащадок С. Руданського Олексій Боржковський, незважаючи на поважний вік, активно надає медичну волонтерську допомогу фронту. Саме він запропонував вінницьким письменникам створити сатиричну збірку для підняття бойового духу воїнів АТО, патріотизму всіх свідомих верств населення України, він один із тих, хто надав фінансову допомогу у виданні книжки.

«Ви тільки подивіться, як сьогодні актуальні гумористичні, сатиричні й ліричні вірші мого прадіда про російських окупантів на українській землі! Та зібрати б їх під єдиним дахом збірки разом з творами сучасних відомих письменників-патріотів Вінниччини – і на фронт! У школу! В бібліотеки! Треба цілити у свідомість! У боязливність та інертність! Треба нації зростати й міцніти українським духом – і перемаємо!», – говорив Олексій Боржковський, лікар і патріот. У збірці розвінчується імперська сутність «рускава міра» в Україні, який сіє загарбницьку війну. У книзі вміщено патріотичні й вільнолюбні твори Степана Руданського, славнозвісного продовжувача його справи Олега Черногуза, поетів-патріотів Анатолія Бортняка, Володимира Рабенчука, Леоніда Куцого, Миколи Пасічника, Олексія Бойка, Віктора Цимбала, Олександра Височанського. Книга вчить любити й боронити Україну.

У грудні 2016 року в Житомирській загальноосвітній школі № 28 імені гетьмана Івана Виговського за ініціативи вчителя-методиста вищої категорії Наталі Капінус розпочалися підготовчі заходи до вшанування пам'яті С. Руданського: різноманітні конкурси, виставка світлин. А 1 лютого 2017 року тут успішно пройшов історично-літературний урок «В гостях у Степана Руданського». Звучали сопілка і флейта. Вдало впліталися в хід уроку влучні доповнення Олексія Боржковського, який розповів багато цікавих фактів з життя поета й лікаря. Незважаючи на політичну ситуацію, в тимчасово окупованому Криму патріоти бережуть пам'ять про Степана Руданського: в Ялті двічі на рік – на день народження й день смерті поета й лікаря – приходять на могилу Степана Руданського, щоб вшанувати його пам'ять. Чимало повідомлень з Криму надходять на адресу правнучатого племінника Степана Руданського Олексія Боржковського. Ось тексти деяких з них:

«З радістю повідомляю Вам, – пише вчителька української мови Валентина Овсійчук, – що в Ялті (січень 2017 р.) відбулась краєзнавча конференція. Я зі своєю ученицею Лілією Приваловою виступали з темою «Степан Руданський – ялтинський поет і лікар». Усе пройшло на ура!!! Показали все на ТВ-Ялта. Я передала вітання від Вас і Вінниччини. Слава Степанові Руданському!».

«З днем народження Степана Руданського! На наступному тижні повезу йому квіти», – пише мешканець м. Сімферополя.

...Сумно думати про те, що в далекій Ялті, в анексованому Криму лежить в землі наш незабутній земляк Степан Руданський, який і в останні хвилини свого життя наспівував свою улюблену пісню «Україно моя мила...».

О. А. Юрчишина